

RENAIXENSA

DIARI DE CATALUNYA

REDACCIO Y ADMINISTRACIO, Xucá, 13. — TELEFONO, 1.507

Publica una edició diària y regala cada setmana a sos subscriptors una Revista Literaria y un Folletí de 16 planas cada un.

PREUS Barcelona, 2 pessetes, al mes.—Espanya, 8 id., trimestre.—Amèrica, 10 id.—Extranjer, 12 id.—Un número, 10 cèntims.

Sant del dia: SANT ELOY, bisbe, y SANTA CÀNDIDA, màrtir. — *Sant de demà:* SANTA BIBIANA, ADRIA, PAULINA y AURELIA màrtirs. — *Quaranta horas.* Continúan en la iglesia de Sant Sever. Se descubreix a dos quarts de vuyt del matí y s' reserva a dos quarts de sis de la tarde. — *Cort de Maria:* Avuy se fa la visita a la Mare de Deu de la Mercè, en sa iglesia, privilegiada, 6 en la del Pi.

Observatori meteorològic de la Universitat. — Dia 30 Novembre de 1896.

Horas d' observació: 9 del matí; 3 de la tarde. — Baròmetre a 0° y al nivell del mar: 766 10; 766 64. — Temperaturas. — Màximas: 20 1 sol; 14 4 ombra. — Mínimas: 10 0. — Termòmetre tipo: 12 0 132. — Grau d' humitat: 82 6 81 0. — Pluja en 24 horas: mm. 0 0. — Aigua evaporada en 24 horas: 1 40. — Vents. — Direcció: NE; ESE. — Velocitat per 1ra: 2 0; 5 1. — Estat del cel: Cubert; id. — Nuvols. — Classe: Cum-Nimb.; idem. — Cantitat: 1 0; 1 0. — Graus del ozonòmetre: 0; 0. — Observacions particulars: ». — Lo Director, E. Lozano.

Espectacles públichs.

TEATRO PRINCIPAL. — Avuy no hi ha funció. — Lo dijous pròxim REINA DE CÓRCEGA, COMO ESTÁ EL ARTE, EL CZAR EN BARCELONA. — Dissapte y diumenge tarde y nit, grans funcions. — Se despatxa en contaduría SENSE AUMENT DE PREU.

GRAN TEATRO DEL LICEO. — Avuy dimars. — Funció d' abono impar. — 5.ª de la célebre artista Sra. Tetrizzini. — La ópera del Mtre. Puccini MANON LE CAUT. — A dos quarts de nou. — Demà dimecres, 3.ª representació de FALSTAFF. — Lo dissapte 1.ª de MEFISTÓFELE.

TEATRO CATALA. — ROMEA. — Avuy dimars funció a càrrech del Gremi de manyans. LO FERRER DE TALL, poesias y LA FESTA DELS MANYANS. — A dos quarts de nou. — Entrada 1 pta. — Al segon pis, 2 rals. — Demà Societat Cervantes. Funció de broma, L' AMICH MOLAS y LOS HUGONOTES. — Aquesta setmana LA ESPOSA DEL VENGADOR.

TEATRO DE NOVETATS. — Avuy no hi ha funció. — Dissapte debut de la companyia dramática de D. Antoni Tutau, de la que forma part la primera actriu D.ª Carlota de Mena.

ELDORADO. — **TEATRO DE CATALUNYA.** — Exit brillant de la nova companyia. — Avuy dimars. Inauguració dels dias de moda. — LA CZARINA, per Encarnació Cervantes. — EL MUNDO COMEDIA ES Ó EL BAILE DE LUIS ALONSO, ab l' excelent repartó de costum. — Primera representació de EL MONAGUILLO, per Lluís Campos que estrená la obra a Madrid, Srta. Astort y Srs. Pinedo, Gamero y Soler. — LA VERBENA DE LA PALOMA, per los principals artistes. — A dos quarts de nou. — Demà dimecres: per última vegada LA VERBENA DE LA PALOMA, EL DUO DE LA AFRICANA y altres. — Demà passat dijous, Estreno a Barcelona de sainete l'rich LAS MUJERES.

FRONTÓ CONDAL. — Avuy dimars, a dos quarts de quatre de la tarde, 10 tantos. — Preus ordinaris.

BARCELONA

Abir nit tingué lloch la sessió inaugural del Ateneu Barcelonés, ab lo saló plé de gom á gom d' escullida concurrència y ab ausencia de gayrebe totas las autoritats, á escepció de la Diputació provincial representada per lo senyor Schwartz.

Ocupats los sillons del estrado presidencial per la Junta Directiva y 'ls delegats de las principals corporacions científicas y económicas d' aquesta capital, lo President obrí en catalá la sessió y concedí la paraula al senyor Maragall, secretari general sortint, qui llegí una notable é interessantíssima memoria ressenyant la vida de la corporació en lo curs passat. D' ella 's desprén que 'l moviment catalanista del Ateneu ha coincidit ab lo desenrotllo de la vida científica en lo mateix y ab un gran progrés en las condicions de sa vida económica. Lo senyor Maragall feu observar que, per primera vegada després de molts anys de decadencia, podía consignarse en la memoria anyal que l' Ateneu havia, durant l' any últim, augmentat considerablement lo número de sócis.

Lo senyor Almirall, entre la general espectació, pronunciá en catalá son discurs. La primera part está consagrada á la defensa del dret que tenim d' usar la nostra llengua, considerant l' us del catalá desde aquell lloch com acte possessori que fa possible la total reivindicació. Y aná desenrotllant lo tema del regionalisme; retrayent y llegint fragments de travalls seus anteriors, entre ells un magnífich fragment de sa contestació al célebre discurs anti-regionalista d' en Nuñez de Arce. Deixá ben precisats los fonaments científichs que en son criteri deuben informar la nostra doctrina y las solucions prácticas á que 'ns han de portar. Acabá son discurs ab un intencionat y contundent argument contra 'ls que poden calificar d' inoportú un discurs regionalista en las presents circumstancias. Una entusiasta y llarga salva d' aplausos coroná 'l discurs que després fou comentat molt favorablement pels concurrents. Finalment declará obert lo curs de 1896 á 1897 y doná las gracias á las autoritats, corporacions y particulars que assistiren á aquest notable acte.

En altre número, y seguint la costum establerta, publicarem sancer lo discurs del senyor Almirall.

—De D. Frederich Bordas hem rebut 5 pessetas per la pobre velleta á que feya referencia 'l *Diario de Avisos de Manresa* quin domicili no sabem encara pero que confiém averiguar.

—Dijous d' aquesta setmana s' inaugurarà ab un partit á benefici del sanatori de la Creu Roja 'l frontó cobert que ha aixecat al costat del antich la empresa del Frontó Barcelonés. Realment l' arquitecte senyor Font ha tret un gran partit del local de que disposava. Lo Frontó resulta vistós á tot serbo, aixís en la construcció com en la decoració, que es alegre y ben entesa. Crida la atenció la volta de ferro y vidre que cobreix lo local, obra deguda al constructor D. Joan Torras, de qui 'ls intelligents deyan que ha resolt ab ella un verdaer problema de lleugeresa y d' estabilitat. Las localitats son capassas pera 2,300 personas, que hi podran estar ben cómodament, vejent perfectament tota la canxa desde qualsevol punt.

Te 'l local 26 metros d' alsada; la canxa 6r de llargada dividits en 16 cuadros, per 10 y 11/2 d' amplada, y la contracanja 6. Aquesta, pera que las pilo-

tas que hi cayguin quedin mortes y no vagin al públich, es feta d' argamassa y arena. La limita una barana corrida y plena pera que en las rasas tampoch vagi al públich la pilota. Además, la paret esquerra es estucada, ab lo que s' evitan las desviacions.

Los invitats á veure l' edifici felicitaren á la empresa y als constructors per lo garbo ab que han realisat la obra.

Los artistas que han pres part en la mateixa son:

Direcció facultativa, don August Font y Carreras.—Construcció en general y direcció artística, don Juli Marial.—Fusteria d' armar, de tallar y ebanisteria, senyors R. Calonja y fill. — Pintura, don Joseph Argenter, baix la direcció de don F. Soler y Rovirosa.—Guixeria, don Cosme Maurell.—Estuchs, don Joan Paradís.—Pedra artificial, don Bartomeu Maurell.—Farrería, don Joan Torras.—Serralleria y fundició, don Dionís Escorsa.—Cristalleria y lampisteria, don Narcís Pedrerol. — Zenc, Real Companyia Asturiana. — Paviments, don Lluís Pellarín.

La empresa y junta del Frontó obsequiaren als invitats ab un exquisit dinar, servit á la perfecció pel cafeter del local senyor Montaner.

Lo partit del dijous lo jugarán lo *maestro* Beloqui y 'ls renomats pelotaris Muchacho, Tandilero y Guruceaga.

—La nova companyia cómic-lírica que desde 'l dissapte passat treballa en lo teatro de Catalunya obté éxit extraordinari y proporciona plens á la empresa. Pocas vegadas havíam vist en aquest género una companyia més completa. Te com á primeras tipes á la Lluisa Campos que tant en *Los de Cuba* com en *Los Africanistas* y *La Verbena de la Paloma* s' ha distingit per sa gracia, finura y bona escola de cant; á la Concepció Cubas quals facultats son indiscutibles, que junt ab la Pilar García ha demostrat una vegada més en *El baile de Luis Alonso*, y te finalment á la Encarnació Cervantes que ha tingut molts aplausos en *La Czarina*, qual protagonista interpreta be. No cal parlar d' en Plnedo que, com es habitual en ell, desempenya artísticament las obras esmentadas. Los senyors Gamero, Leon, Soler, Fuentes y Angeles son artistas y ja está dit tot. Lo mestre Cotó dirigeix la part musical ab la inteligencia de sempre. Altra volta comensa una bona era lo teatro de Catalunya.

—Llista de las cantitats recullidas per la Creu Roja en socorro als malalts y ferits en campanya.—Suma anterior, 17,237'89 pessetas. De D. Antoni de Satriestegui, 50; de D. Pelegrí Soler y Comp.^a, producte de la subasta del dia 21 de Novembre, 34'50; de D. J. E. Puig, producte íntegro dels treballs efectuats en son establiment fotogràfic lo dia 23 de Novembre de 1896, 66; de la Associació Mútua de Propietaris de Gracia per conducte de la subcomissió de la Creu Roja á Gracia, 481'62; del sobrant de la compra de 2 títuls del nou Deute, 39'76; del producte de la funció donada per varis joves en lo Círcul de la esquerra del Ensanxe, 56; dels Drs. Solá, Cufí, Pujadas y Bulbena, 50; de la entrega al corredor pera la compra de 2 títuls segons acort de la comissió escolar, 927'74; del benefici en lo Frontó Condal, 1,910'40; de lo recautat com donatius ab motiu de dita funció; dels senyors D. Pere de Sotolongo, 25 pessetas; senyors Folch y Albiñana, 25; senyor Marqués de Gellida, 17; D. Manel Girona, 25; senyor Marqués d' Alella, 15; senyors Torres y Quiroga, amos del café del Frontó, 25; D. Ramon Durán, 1; total, 133; de la Lliga de Productors, producte del concert donat per l' Orfeó Catalá en lo Teatro Líric lo dia

22 del prop·passat Novembre, 1,037'68. — Total general, 22,024'69 pessetas.

Efectes rebuts:

Srs. Pi, Viola y Rossell, 6 trossos yute. — Srs. Fellu, Piñol y C.^a, 1 pessa gerga negra. — D. Joaquim Casas, taps de suro. — D. Anton Colomer, 5 dotzenas mocadors blanchs. — Srs. Successors de J. Tomás y Valle, 2 pessas tartá. — Srs. Oler Blanc y Niqui, 2 sacas borra cotó. — D. Francisco Suñé, 1 capa, 1 americana, 2 pantalons, 1 armilla y corbatas. — Excm. Sra. D.ª Concepció Mauri de Puig, 20 llensois. — Gremi de Fabricants, 5.ª remesa, de Sabadell. — Srs. Joan Gorina y fills, 1 pessa de 31 metros de llarch. — Srs. Llanes, Comandran y Companyia, 2 trossos d'uns 35 metros de llarch. — D. Joseph Vilá y Justé, 144 boynas. — Srs. Volta y Durán, varis trossos. — Fills de J. Durán, 1 pessa de 25 metros. — D. Enrich Turrell, 5 pessas de 67 metros de llarch. — Don Joan Llonch germans, 1 tros de 7 metros de llarch. — D. Bartomeu Pineda, 1 pessa de 20 metros de llarch. — Baigual Gaszon y Llonch, 1 tros de 12 metros. — Sra. Viuda de Prats, 4 sachs de patatas. — D. Francisco Ríviere, 1 somier privilegiat. — Real Companyia Canalisació del Ebro, 2 quintats arrós de primera. — Fills de D. Joseph Roura, 14 kilos butifarra. — Pujol, 3 jochs de brassos de anellas pera porters. — P. Hartman, 10 kilos de cotó hidrófil, 6 fenicat, 5 sublimat, 10 paquets de 5 metros gassa fenicada, 100 venas gassa hidrofila de 6 centímetros, 40 venas glassa de 10 centímetros, 2 paquets metro Silk protectiu, 30 kilos retalls pera tormedas. — Salvador Valls, 15 kilos fideus de 1.ª, 2.ª y 3.ª — Maristany y Comp.^a, 25 orinals, 50 gotes, 5 dotzenas plats sopers, 3 orinals pera illt. — Perez y fill, trossos d'estora. — Societat Farmacéutica Espanyola, 1 kilo salicilat bismut y ceri. — Srs. Conde, Puerto y Comp.^a «El Siglo», 100 llensois. — Srs. Solá, Cufí, Pujadas y Comp.^a, 1 pessa telxít. — Bataller Constantí, 100 grams sacaruro, 20 tanalvina, 50 extracte ratani, 50 salicilat bismut y ceri, 1 salep, 100 éter sulfúrich, 100 alcohol nítrich, 0,003 arseniat de sosa, 0,030 ruibarbo en pols, 0,030 arrel colombo, 0,030 revercina, 0,050 percloruro de ferro, 0,050 carbó de Belloch y 1 pesseta cotó al percloruro de ferro.

—Lo Colegi de Corredors Reals de Comers de Barcelona publica'l següent avís:

«*Retenció de valors.*—Lo senyor Síndich President del Colegi d'Agents de Cambi y Bolsa, de Madrid, ab fetxa 28 del passat, participa á aquesta Junta que, en virtut de providencia dictada per lo Jutjat de Guardia, d'aquella Cort, quedan reclamats los títuls següents:

Deute al 4 per 100 Interior, serie B, número 9,584; Deute Exterior al 4 per 100, Série A, número 19,774; Série D, número 37,469; Serie E, números 3,092, 3,093, 30,212, 34,505, 47,644 y 47 673.»

—Obrian la marxa de la capta organisaada pel *Niu Guerrer* dos guardias municipals de caball, formant part de la comitiva la banda de la Casa provincial de Caritat; una carretela decorada, en la qual hi anava l'estandart del *Niu Guerrer*; banda dels Tallers Salesians; carretela ab un estandart dels colors nacionals, en qual centro hi havia un escut ab la inscripció *Cuestació Niu Guerrer*; carretelas ab estandarts ab los lemas: *Per los ferits de Cuba y Filipinas.*—*Gloria als defensors de la pàtria.*

A continuació hi anavan altrs duas carretelas, una de ellas adornada ab banderas, coronas de llorer y palmas, y l'altra portava dos estandarts en los que s'hi llegia: *Ausili als malalts.*—*Contribuheix á la caritat.* Seguia la ban-

da del Alberch Naval. Altra carretela y varis estandarts ab las inscripcions: *Als nostres germans.* — *Ausili als inútils.* — *¡Visca Cuba espanyola!* — *¡Visca Espanya* precedian á una carrossa alegórica tirada per sis caballs, y en la qual hi figuravan dos lleons dorats y en lo fondo las columnas de Hércules ab lo *Plus Ultra* y duas esferas, completant lo conjunt un trofeu dels colors nacionals.

Tots los carrers per ahont passá la vistosa comitiva se vegeren invadits per numerós públich.

Lo recaudat en la capta portada á efecte per la Societat *Niu Guerrer*, es:

En moneda de plata legal, 1.046 pessetas. — Id. Filipina, 11. — Id. falsa, 9'75. — En calderilla, 1.485'68. — Id. estrangera, 2'70. — Id. falsa, 5'30. — En Bitllets del Banch d' Espanya, 125. — Un sello de comunicacions, 0'05. — Total, 2.685'48 pessetas.

Un décim del Bitllet 28.097, sorteig del 30 Novembre de 1896. 3 pessetas. — Id. id. 1.716 id. id., 3. — Id. id. 23.141 id. id., 3. — Un taló d' una pesseta participació del 34.616, sorteig del dia 23 de Desembre, 1, y rebut després de la capta. — Un décim del Bitllet 29.813, sorteig del 30 Novembre de 1896. 3. — Id. id. 43.327 id. id., 3. — Dels professors y alumnos del Colegi Universal, 20'50. — En junt, 2.721'98 pessetas.

Tot lo que fou entregat immediatament al Centre Militar de classes passivas y activas.

—Participan de Vilamós (Lleyda) que á últims de la setmana darrera se declará un gran incendi en una casa de dita població. L' edifici quedá reduhit á runas, havent mort gran número de bous. Se creu que 'l sinistre fou casual; las pérduas ocasionadas per las flamas se calculan en 10,000 pesetas.

—La fira de Sant Andreu d' Osca, festa mercantil que en temps no llunyá era la principal del Nort d' Espanya en son género, condició y classe, no te de bon tros la importancia que havia adquirit en igual temps d' altres anys. Nos referim principalment al arribu de bestiers mulars trentens, que son los millors exemplars de la mena que allí concorren.

Als carrers de Sant Llorens y del Pare Huesca hi ha algunas cuabras ab mulas de recria finas, procedents de las principals cuabras de la vall de Tena. Se creu que aquestas mulas quedarán venudas tant prompte com hi arribin los marranxons, gent d' Oliete, Horcajo de Santiago y de Tortosa, Morella y Valencia.

Las esmentadas mulas son bonas, en la classe fina, de las millors que solen acudir.

També s' espera que hi vagi bastant bestiar d' altravalls. Han arribat ja de Hecho, Aragües y Broto, y enguany, gracias als catalans de la zona alta de la provincia de Lleyda, en especial de terras de Sort, de la vall d' Arán, no faltará bestiar, encare que ningú esperi una fira del tot bona.

Y com que las ayguas de la darrera quinzena han cambiat la cosa d' aspecte, han determinat als pagesos d' Aragó, Valencia, abduas Castellas y Catalunya un moviment que acabarà fent cada hú grans esforços pera poderse proporcionar mulas.

—Diu un colega:

«Los senyors quefes del exércit de Catalunya, en número de 285, ofereixen un bonich recort al senyor jutje militar D. Enrich Marzo, per la brillant campanya que ha realisat en lo procés contra 'ls anarquistas. Consisteix l' obsequi á

que 'ns referím en un magnífich tinter de plata en son color natural, oxidada y daurada, en lo qual domina una preciosa estatueta de la Justicia, rodejada d'objectes militars ab los quals apareixen representadas totas las armas. La estatua ha sigut modelada per l'escultor D. Eussebi Arnau, ab sa acostumada pericia y ab lo major bon gust, y 'ls efectes militars s'han copiat tots del natural ab la més assombrosa precisió en los detalls, vejentse entre ells un canó Plasencia y un fusell Maüser en los que no hi manca 'l detall més petit, y sense que aquesta minuciositat minvi la grandiositat del conjunt. Dessota de la Justicia 's veu un drach sobre 'l que hi planta aquella 'l peu, ab una bomba Orsini entre las dents, símbol clarament intel·ligible del anarquisme. Aquest grupo es de plata oxidada y daurats lo tinter y la sorrera, ab ciselladuras, com n'hi ha també en lo basament. Aquest es de marbre jaspiat, de bonicas vetas, sostingut además per lleonets de plata, perfectament modelats, puig que no s'ha descuydat res en aquesta obra, que fa honor á la argenteria dels senyors Masriera germans, ahont ha sigut projectada y construhida. La acompanya un pergamí policromat y caligrafiat ab verdader gust artístich per lo jove D. Joseph Serra. Va en ell la dedicatoria molt lloable pera 'l senyor Marzo y molt merescuda y 'ls noms y apellidos de sos donants, posats en varias columnas, en lletres molt petites, pero claras y correctas per demés. L'obsequi de que parlém resulta, donchs, digne en tots conceptes de la persona á qui 's destina y dels militars que l'han costejat.»

—Diuen de Corbera (Tarragona) que un vellet de 80 anys, en qui, segons se diu, se notava algun trastorn mental, ha intentat matar, sense com va ni com costa, á sa filla, enjeganill una pistola. Per sort ha resultat ab una petita contusió: pero l'infelís, al sentir los plors, s'ha enjegaat dessota la barba altre tret, quedant mort desseguida.

—A la matinada, 'ls carrabiners que 's trobavan de punt en la platja de la Mar Vella observaren que alguns individus que portavan bultos demunt procuravan burlar sa vigilancia y que fugiren á corre-cuyta al donárlshi l'alto, no sense deixar en son poder gran número de pessas de roba, que després s'averiguá pertanyían á varis passatjers del vapor «Isla de Luzon» y que 'ls hi foren robadas dels baguls en lo dipòsit de la Trasatlántica.

Trasladata á aquell lloch alguns agents d'ordre públich, feren varias averiguacions, trobant amagadas entre uns taulons pertanyents al establiment de banys de Sant Sebastiá gran cantitat de pessas de roba de la mateixa procedencia que aquellas, havent quedat dipositadas en la Comandancia de carrabiners.

Com suposats autors del fet foren detinguts quatre subjectes que han sigut posats á disposició del Jutjat.

—A instancias del director d'un Colegi establert en lo carrer del Rosal, ha sigut detingut en la plassa del Teatro un jove de 17 anys á qui aquell acusava d'haver sustret llibres y estotxs de son establiment.

Condubí dit jove á la Comandancia de la Guardia municipal, fou interrogat per lo senyor Vilaseca, y per fi confessá que havia robat set ó vuyt estotxs y diferents llibres durant lo temps en que estigué d'ajudant en l'esmentat Colegi. Fou posat á disposició del Jutjat.

—Del número extraordinari que publicará 'l popular setmanari *La Campana de Gracia*, destinantse 'ls productes íntegros de sa venda al socorro dels soldats ferits ó malalts de Cuba ó Filipinas, se'n farà una tirada especial de 100

exemplars en paper de luxe y numerats correlativament, que 's vendrán al preu de 15 pessetas cada un, tenint dret las personas que 'ls adquireixin al sorteig dels originals dels dibuixos executats pera dit número per renomats artistes.

Los dibuixos serán entregats á qui 'ls hi toqui per sort, ab son corresponent march.

—S' ha posat á la venda la «Gula oficial del servey de Correus» corresponent al mes de Desembre.

—S' ha publicat en la forma d' álbúm ó *port folio* dos quaderns de *Cuentos vivos* del conegut poeta-dibuixant don Apeles Mestres. Los cuentos inclosos en aquestos quaderns son *El Conde tal*, *La Sonda* y *Cuatro hombres y un cabo*. En las cobertas hi ha magnífichs dibuixos alegórichs.

—Ab motiu de la mort de donya Pilar Despujol y Ferrer de Sant Jordi, marquesa viuda de Sentmenat, estarán de dol las següents families de títuls de Castella, pertanyents á la aristocràcia d' aquesta capital: marquesos de Sentmenat y Ciutadilla, de Monistrol, de la Motilla, de Sant Mory, de Castellidosrius, de Puerto Nuevo, de Montornés, de Barbará, de Cruylles, de Palmerola, de Marianao, de Moya, baró de Segur, comtes de Munter, de Casp, de Solterra y molts altres, aixís com gran número de families de la noblesa catalana, mallorquina y de Madrid.

—Los diplomas y medallas rebuts en lo Foment del Travall Nacional pera 'ls productors catalans y balears premiats en la Exposició de Chicago, han vingut en tres grans caixas que pesan més de mitja tonelada. Lo número de premis concedits es lo de 279.

—Los Srs. Montaner y Simon han publicat lo quadern 469 del *Diccionario Enciclopédico Hispano Americano* y 'l número 779 de la *Ilustración Artística*.

—La Lliga de Productors del Principat de Catalunya regala al Sanatori de la Creu Roja cent matalassos y cinquanta coixins, quina confecció s' está acabant.

Cada dia la Creu Roja reb donatius en efectes que fan los socis d' aquella Corporació pera atendre als soldats ferits ó malalts, responent á la crida de sa Junta Directiva.

La senyora viuda de don Miquel Carbonell y Llua, malaguanvat autor del *Regreso del Soldado*, ha entregat á la Lliga de Productors del Principat de Catalunya un hermós estudi pera que 's destini 'l seu producte als soldats ferits de Cuba y Filipinas.

Se realisarà aquesta obra oportunament, al igual que la del pintor senyor Marqués, oferta avans.

—La llibreria *L' Arxiu* acaba de publicar en un full primorosament estampat ab dibuixos alusius un diálech bilingüe titulat *Desengany d' amor*.

—La Lliga de Defensa Industrial y Comercial participa á tots sos socis que ha obert una subscripció voluntaria pera contribuir en diner ó en especies al *aguinaldo* del soldat, y, per lo tant, los que desitjin suscriures poden passar pel local de la Societat abont se 'ls hi posarà de manifest la llista y s' admeterán los donatius que pera aquest fi benéfich se fassin.

—Lo dia 8 del mes corrent, en lo bonich y elegant local que ocupa lo *Círcol de la Esquerra del Enxanxe*, tindrà lloch una funció extraordinaria, coste-

jada per dita societat, á benefici dels ferits de las guerras de Cuba y Filipinas.

Tot lo que 's recaudi en la safata que al objecte 's posará á la entrada d' aquells salons, se destinará, íntegro y per lo tant sens cap calsse de descompte, al filantropich objecte á que 's dedica la funció.

—En la Aduana de Port Bou han sollicitat varias personas autorisació pera introduhir á Espanya calderilla espanyola, pero com sia que en compliment de lo que la ley prescriu s' han enviat varias pessas á la fábrica nacional pera en-saig y han resultat moltes d' ellas falsas, l' administrador de dita Aduana ha demanat al governador civil de la provincia que 'l mostassá, á despesas dels inte-ressats, passi á aquella població á fi d' examinar la calltat de la moneda quina introducció 's sollicita.

—Telégramas detinguts per no trobar á sos destinataris:

De Balaguer, á Ramon Mas, Poble Sec. — De Madrid, á Redondo, Rambla Santa Mónica, 2. — De Génova, á Cotoy, sense senyas. — De Ruma, á Martin, Canuda. — De Denia, á Vicents Domenech, Major, 36. — De Lafente, á A. Rogelio Romagnora, sense senyas. — De Novelda, á Morera Monger, Dos de Maig. — De Segovia, á Manuel Martinez, Fira, 3. — De Santiago, á Joseph Coca Bargalló, sense senyas. — De Philadelphia, á Bonet, sense senyas. — De Cádiz, á Claudi Baruna, Bou Cassadors, 18. — De Cádiz, á Cirsaca Serra, carrer de Sant Miquel, 14.

LA TERRA BAIXA

Lo que 'n diu *El Nacional*:

Lo primer éxit de la temporada, l' alcançat ahir á la nit en lo Teatro Espanyol per en Guimerá y l' Echegaray, es un gran triomf, tan gran que, encara que no n' hi hagués cap més en lo present any teatral, ab *Tierra baja* n' hi hauria prou pera assegurar que aquell no havia sigut perdut pera l' art.

Un veritable cronista no pot desconèixer que hi hagué discrepàncies en lo comentari, ja que no en l' apl·uso; no 's pot negar que als uns los hi semblá excessiu romanticisme y als altres naturalisme pecaminós; no 's deu amagar que algunas distingidas senyoras trobaren d' un tó massa viu lo primer acte; mes res d' aixó minva la espléndida victoria.

—Hi ha cor!—deya en Picon.

—Hi ha ànima!—exclamava en Galdós.

—Hi ha nirvi de poeta!—deya en Nuñez de Arce.

Y en efecte: las donas ploraren y 'ls homes aplaudiren conmovuts. Aixó no ho inventa la amistat com á regalo, aixó no poden ferho parcialitats de la passió. Aixó tantols ho consegueix lo poeta de geni que sapigué concebir y exteriorisar una faula interessant. No vaig sentir estossechs d' impaciencia, ni vaig veure canviar ulladetas de desagrado. En repós las llengües, fets los ulls en l' escenari, se veyá prou clar que aquell era un públich suspens y encisat devant d' un drama admirable.

Després podém apretar lo pedal de la sordina, podém discutir, podém regatejar mérits; mes avans de tot s' ha de confessar que alló s' imposá á tothom y que tots aplaudiren al gran dramaturch catalá, al insigne poeta castellá y á sos digníssims intérpretes.

* * *

La Marta era filla d'una cega que, portantla de la mà, demanava caritat pels vols d'una població catalana. Morí la pobre cegueta, y un amich d'aquesta, cego també y haventse de valdre igualment de la caritat pera viure, recullí á la Marta pera que l'acompanyés. La policia d'aquella població perseguí un dia als pobres—sistema, com es sabut, que dona bons resultats pera lliurar de miserables y afamats á una societat—y la Marta y son desvalgut protector se dedicaren á demanar caritat sense punt fixo. Arribaren á una masia, la d'en Sebastiá, un dels pagesos més rics de la comarca, y en Sebastiá s'enamorá de la noya, fént-sela seva, son objecte de pler.

Quan en Guimerá 'ns presenta aquesta gent, en Sebastiá está arruinat, y, pera refer sa fortuna, está en tractes de matrimoni ab una rica pubilla. Pero avans necessita donar á la Marta un estat legal que acabi l'escándol dels vehins y que no alarmi als futurs sogres. Pera en Sebastiá 'l problema es tant més complicat per quant, si sa conveniencia l'obliga á buscar un marit, sa passió arrelada y brutal per la Marta l'obliga á buscar un marit que s'avingui y accepti no sols las «tacas» passadas, sino també las futuras.

Li sembla bo pera 'l cas en Manelich, un pastor mitj feréstech que may havia sortit de las montanyas hont pastura 'l remat d'en Sebastiá, y, quan acaba 'l primer acte, en Manelich y la Marta son casats.

La «combinació» del editor responsable, no molt rara en las ciutats segons la crónica que 'n conta cassos vius, no 's fa en aquell camp catalá ab odiosos caràcters de mercat que á tots toquin y agravihin.

En la boda de la Marta ab lo pastor ningú es odiós, en lo fet y en la intenció, més que en Sebastiá. La Marta accepta per por y en Manelich per bona fe y per amor. Allá en sa montanya, en la rustiquesa santa de la natura, recordava á sos pares y pensava que ell també havia de tenir la seva dona. No la buscava, la esperava, perque era fatal que anés á trobarlo. Li deyan sos instints d'home, y un dia, cluch d'ulls, etjegá una pedra ab la fona; la pedra caygué al plá, á la «terra baixa», y aixó li digué que la seva muller li havia d'arribar de la terra baixa.

Aixís es que 'l dia que vegé arribar á la hermosa Marta ab l'amo, quan aquest li proposá per muller, ell la acceptá sense sorpresa, ab l'intens goig d'un cor bo que veu complerta la prometensa del cel y realisat lo fi de la seva vida, y va á la «terra baixa» á casarse enamorat y satisfet.

Pera dur á cap son segon propòsit avans indicat, en Sebastiá 's cuyda de fer creure á la Marta que en Manelich está enterat de tot y que per diner accepta aquell afront. La Marta ho creu y sent per en Manelich fonda repulsió, veritable fástich de sa infamia; pero la sugestió d'en Sebastiá sobre ella, sugestió de domini despótich, no d'estimació ni d'agrahiment que no sent per ell, la obliga á acceptar y 's casa. Mes, totjust reben la benedicció nupcial y arriban al molí hont han de viure, mostra al pastor la seva cambra y ella se 'n va á la que li ha de servir pera rebre las visitas d'en Sebastiá.

En Manelich no s'ho explica alló. Se fa 'l cárrech de que la Marta es un anyell feréstech y confía férsela seva ab afalachs. Li entrega sos estalvis de la montanya y entre ells un duro que l'amo li doná en certa ocasió per haver mort un llop. A la Marta li ve de nou aquell amor, y en tant, darrera de las cortinas de la seva cambra hi apareix una llum—la d'en Sebastiá que va á véu-

rela—y la desgraciada 's veu ab travalls pera convencer al seu marit que no ha vist res.

Pero lo que no pogué veure aquella nit li feren endevinar los desdenys de la Marta y las rialletas intencionadas del poble. En Manelich coneix la seva desgracia, pero no 'l que n' es la causa, y resol descobrirho pera venjar-se y fugir de la «terra baixa».

La revelació d'aquell cor enamorat y 'l convenciment de sa ignoscencia produheixen l'efecte natural en la Marta, que cambia en amor intens lo que avans fou odi implacable, y quan en Sebastiá torna de ciutat, un cop concertat son casament, troba á la parella que, després d'una hermosa escena d'explicació y perdó, se disposa á fugir.

Esclata en lo cor del amo la gelosía, crida, amenassa, y com no 'n fan cas, abofeteja al pastor. Aquest se li tira demunt; pero 's deté:

—Es l'amo!

En aquell moment la Marta li diu:

—Sí, es l'amo; pero es també lo que 'm va perdre!

Lo criat sumís, transformant-se en ayman venjador, s'abrahona demunt d'en Sebastiá, pero intervenen los masovers d'aquest y treuen de la casa al pastor.

Pero en Sebastiá está ja convensut de que la Marta no ha de ser seva, de que l'aborreix tant com estima á en Manelich, y en escena d'extraordinari vigor dramátich la vol matar... Crida ella al seu marit, y aquest apareix per la mateixa porta que avans servia d'entrada traydora á en Sebastiá, y després de curta lluyta 'l mata, y, lo mateix que á la montanya, crida devant del poble que compareix:

—Ja he mort al llop!

Aixó es, essencia, 'l drama d'en Guimerá, quinas primicias nos doná anit lo senyor Echegaray.

La anterior relació no pot donar idea del interessant assumpto. Desenrotllat magistralment, ab més d'acció interessant en los esperits que de trama complicada en los fets, la seducció del públich, lo domini á que 'l subjecta 'l poeta es irresistible. Son tan humanas las figuras y tenen tal carácter de realitat las passions, que un no 's pot sustraure á la grandiositat del quadro.

Crech que aquesta nova obra d'en Guimerá significa, més que un progrés de son talent dramátich, una confirmació de la molta habilitat que avans ha demostrat, y que sorprén en un poeta com ell, que sembla essencialment lírich. L'Echegaray es més lírich que dramátich. En Guimerá—*Tierra baja* ho afirma de nou—reuneix en igual grau las duas facultats.

Lo primer acte, pulit, ab cent detalls de colorit y de dibuix que demostran que en Guimerá no fa figuras corejadas sino quadros perfectes, desembrassa pera l'autor y pera 'l públich lo camí de tal manera, que la acció dramática pot ja desenrotllarse depressa, depressa, com per regla general se desenrotllan en la vida 'ls grans estats passionals. Alguns se queixan de que aqueixos primers actes d'en Guimerá, ab indicis clars del desenllas, minvan son interés. Jo no ho crech. Més aviat me semblan un bon servey al públich, que d'aqueixa manera no s'ha d'entretenir en cap moment del drama pera esbrinar móvils ni pera rahonar fets.

En lo segon y tercer actes, quan ja tot es obra de la passió encarnada en

cada una d'aquelles figures magistrals, aixó que se'n diu impropïament romanticisme comú á totes las grans obras literarias, desde 'ls clássichs del sigle d'or fins als naturalistas contemporanis y fins als mateixos simbolistas d'última moda, que no es res més que cor calent y nirvi vibrant, apareix en tot son esplendor, desenfrenat, volcánich, pero fondament hermós y seductor.

Molt més pot y deu escriures sobre aquest drama excelent; molt hi ha que desentranyar en l'análisis dels caràcters; molt hi ha que senyalar en efectes escénichs y en detalls d'observació; no poch se pot dir dels tipos secundaris, tan ben dibuixats com tots los que crea 'l talent grave y precís d'en Guimerá, y no menos se deu dir sobre 'l llenguatge, repartint per parts iguals entre l'autor y 'l traductor la responsabilitat d'algunes impropïetats d'una que altra incorrecció; pero no es hora ni hi ha espay pera tal extenció.

Sobre tot, quan no es permés callar un xich de lo molt y molt que es just se diga de la interpretació de *Tierra baja* per los artistes del Espanyol.

Ho vaig indicar no fa gaires dias, y aqueix pronóstich, que pogueren fer tots los que no 's deixan encegar pel polsim d'or dels classichs, s'ha complert. Ab obra tan humana y tan viva com la *Tierra baja*, tots, absolutament tots los artistes del Espanyol han vensut. Fins lo mateix Robles, en lo curt é insignificant paper de *Morucho*, feu un treball molt notable.

María Guerrero 'ns oferí ahir nit un de sos mellors treballs artístichs. Sa genial adivinació ha afegit no pocas bellesas á la hermosa figura de *Marta*.

Conxita Rius aplaudida ab entussiasme en totes las escenas en que apareix, meresqué més aplaudiments dels que se li tributaren. Ha reaparegut en la dolsa y encisera *Nuri* la mellor «ingénua» d'aquestos últims temps que ab tant amor ha educat en Mario.

En García Ortega, malgrat la odiositat d'en *Sebastiá*, fou celebrat ab rigorosa justicia. Aqueix personatge es una altra creació que deu posar al costat de las que li proporcioná en Feliu y Codina en *La Dolores* y en *Maria del Carmen*.

En Donato Jimenez me semblá admirable en la notable figura del ermitá.

Las senyoras Alverá y Dominguez y 'ls senyors Carsí, Diaz, Cirera y Torner, molt be.

Y expressament queda pera la última alabansa 'l senyor Diaz de Mendoza. Ab tanta sinceritat com l'he maltractat moltes vegadaa l'aplaudeixo avuy. May ha fet res com lo *Manelich* de *Tierra baja*. En Guimerá ja li havia ofert un triomf ab lo *Salvador* de *Maria Rosa*. Sa victoria en *Manelich* ha sigut completa y en no oblidarla pot estar pera aquest artista la mellor llissó y grans avensos en sa carrera. La manera de dir, l'accionat, lo moviment escénich, la veritat y la fe que en Mendoza posa en *Manelich*, son obra inmillorable. Que sia la enhorabona.—SALVADOR CANALS.

De *El Globo*:

No cal dir res referent á com estava ahir á la nit lo teatro, ni es necessari que recorri á frases gastadas pera parlar de la brillantor *oferta* per la sala, que es lo que las salas *solen oferir* en nits de moda...

Tractantse d'un estreno en lo *clássich*, tractantse además de la primera obra nova important de la temporada, y de producció escrita per un literat de tanta

anomenada com l' Angel Guimerà, es inútil consignar que 'l colisseu estava ple y que la curiositat del públich era gran. *El Globo* pagá ahir tribut al escriptor catalá. honor de la literatura patria. Al meu negociat tantols li correspon ressenyar la funció, en la qual se representá *Tierra baja*, drama en tres actes, escrit per l' esmentat autor y traduït de manera perfecta per l' insigne Eche-garay...

Y consti que ara 'm podria enfilem al trípode y llençar demunt d' en Guimerà una catilinaria al us de certs Aristarcos; pero, Deu me 'n guard de cometre tal irreverencia. Los talents del autor de *Mar y cielo* s' han probat tantas vegadas, que no necessitan alabansas.

Hi ha certa mena de reventadors del género gran, que no se sembla en res als del género chico. Aquestos cridan, pican de peus, esbravan la seva furia fins ab insults. Los reventadors del género gran acostuman assistir á la funció d' incógnit. En certas solemnitats teatrals la bilis va per dintre, y en lloch de xiulets y de crits hi ha accionats desdenyosos y comentaris en veu baixa. Jo, humil gacetiller, tinch també 'l meu criteri y, ajustantme á ell, diré lo que 'm sembla de *Tierra baja*, que ahir vespre s' aplaudí ab entussiasme, sobre tot en los finals dels actes primer y segon, y que confirma una vegada més l' alt judici literari que en Guimerà mereix á tothom.

Podrá discutirse si alguns caràcters de *Tierra baja* y algunas de las situaciones están ajustats á la lógica del mon, que després de tot no es igual que la del teatro; pero lo indiscutible, lo que ni 'l Zoilo més exigent pot negar, es que en l' últim drama del autor de *La boja* hi ha tanta inspiració, escenas tant superlament concebudas y desenrotlladas, moments tant sublímss, que 'l talent á qui 's deu sa creació pot ser proclamat un dels primers entre tots los que honran la literatura dramática espanyola.

Magnífica, perfecta la exposició y, sobre tot, la pintura d' aquells esclaus blanchs que entretenen la tristor de sa miserable condició ab las constants murmuracions. Molt hermosa la presentació d' en Manelich y, més que tot, conmovedora per demés la escena final del segon acte en la que hi llampeguejá la passió ab tons *shakespearians*.

No hi faltan en *Tierra baja* frases cómicas colocadas ab molta oportunitat, tochs d' humorisme sá, viril, que concedeixen descans als esperits del auditori, cansats per lo intens de la tragedia que escolta.

De La Correspondencia de España:

Exit franch, expontani, entussiasta. Tothom ha aplaudit.

Després dels fracassos y triomfs tebis ó convencionals de la temporada, ahir á la nit va ser la primera vegada que 'l llorer rebrotá ab empena y rica sava popular.

L' acte primer despertá interés molt viu y dominá per complert al públich, que seguía adelerat lo desenrotllo d' aquellss escenas de rápida acció, de fondas emocions. L' acte en sí es un drama complert; ab una escena més n' hi hauria hagut prou per arribar al esferehidor desenllás.

Excitava la curiositat, tant dels entesos com dels profans, l' averiguar com, al punt á que havia arribat la acció, hi podían haver dos actes més sens que l' interés decaygués.

Ab tot, lo segon acte fou superior al primer. Las situacions trassadas son d' un gran vigor dramátich y 'ls caràcters se desenrotllan ja ab poderós relleu.

Lo tercer y últim acte porta la catástrofe, prevista desde 'l comensament, no sols lógica, sino imprescindible. A pesar de lo qual no está á la alsada dels anteriors y cau de vegades en lo melodrama.

De *El Tiempo*:

Gran y merescut fou l' éxit que obtingué ahir á la nit l' hermós drama *Tierra baja*.

Nos faltan espay en lo periódich y temps, puig es molt tart quan sortím del teatro, pera fer l' estudi detingut que la obra 's mereix, y deixém aquesta feyna pera ocasió més oportuna, limitant per avuy nostra tasca á ressenyar á correcuyta lo que succehí ahir vespre en lo Teatro Espanyol.

Aquest estava ple á vessar; lo públich era de lo més escullit y, com es natural, tractantse d' un estreno que inspirava veritable interés, se veyan en las butacas los autors dramátichs, literats, crítichs y periodistas que may fan falta á aquestas solemnitats.

Lo públich entrá totseguit en lo drama, com se diu en lo llenguatge de bastidors, y desde 'l comensament fins que acabá casi no hi hagué escena que no fos corejada ab remors d' aprobació y aplausos, que 's repetiren al acabar los actes y que 's convertiren en veritables ovacions quan, cridats pel respectable senat, sortiren al prosceni, al final del segon y tercer, los senyors Guimerá y Echegaray.

Pera que la ressenya resulti completa y justa, cal dir que la interpretació de *Tierra baja* fou en extrem esmerada; que en Diaz de Mendoza guanyá 'ls galons de primer actor en son difícil paper; que la Guerrero estigué sublim, alcansant junt ab son marit, un veritable triomf; que la senyora Ruiz estigué molt inspirada en lo personatge, per cert molt simpátich y molt ben dibuixat que se li havia repartit, y que 'ls senyors Donato Jimenez, García Ortega, Cierira, Diaz y Carsi y las senyoras Dominguez y Alverá completaren lo quadro, dient y representant ab complert acert los personatjes de que respectivament estavan encarregats.

Fou, donchs, la de ahir á la nit una vetllada agradable pera tothom: empresa, públich, autor, traductor y actors.

Rebin tots per ella la enhorabona, y molt principalment los senyors Guimerá, Echegaray y Diaz de Mendoza, y esperém que las mostras de justicia, de que ahir vespre doná proba un cop més lo nostre públich, han de servir pera que l' aplaudit Guimerá s' acabi de convencer de que no es gayre just ab Madrid quan maltracta á la capital d' Espanya en los discursos catalanistas que pronuncia ab una frecuencia que es de planyer.—P.

De *El Resumen*:

«Catalunya, país amant, com pochs, de tot lo seu, conserva y manté ab ferma son idioma ó son dialecte (no es oportú discutir are aquest punt) y sa literatura.

Aquesta es digna de ser més coneguda y més apreciada per tota Espanya, que fins are fa pochs anys no ha sapigut la importancia real que te.

Formant família apart, però consagrats á descriure glories d' aquella regió, que son glories de tota Espanya, han sortit literats y poetes de gran valú.

Perduda pera Castella desde fa sigles la lira épica en son tó més alt, en lo de la epopeya, la recuperá pera Catalunya, que es tant com recuperarla pera la patria, Jascinto Verdager ab sa *Atlántida*.

Aquest poema traduït á alguns idiomes y admirat, ab prou feynas es conegut en lo restant d' Espanya y de son autor que ha creat varias y admirables obras, en las que hi resplandeix noble y grandiosa senzillesa, avalorada per la fé cristiana y per la hermosura d' una ànima creada pera l' amor pur, no 's teníen fins fa poch altres notícies que las que la premsa publicava al donar compte de las desdixas del humil y caritatiu sacerdot, tatxat de boig.

Fins que la Reyna aná á Barcelona, lo nom de Serafí Soler (Pitarra) solzament se coneixia en l' antich Principat catalá y á Valencia, y sas obras encare no han sigut aplaudidas á Castella.

Y, no obstant, *La Dida*, *Lo ferrer de tall*, *La creu de la masia* y tantas altres, comedias y dramas de Pitarra, son joyas del art escénich.

Gracias á Gaspar y á Echegaray, los castellans hem pogut fer justicia plena á Angel Guimerá, únich que cultiva avuy á Espanya la tragedia, un poeta digne continuador de Martinez de la Rosa, de Gertrudis Gómez de Avellaneda y d' altres autors no menos notables que consagraren son geni en los dos primers tercis d' aquest sigle al género trágich.

Echegaray, l' insigne dramaturch, ha prés sobre sí la tasca que sols pot des- empenyar qui com ell val tant, de que Espanya sápig que Guimerá es una de sas glories.

Y fa dos anys en *Maria Rosa*, y anit en *Tierra Baja* ha prestat un gran servey á las lletras pátrias, continuant la empresa que ab tant éxit emprengué Gaspar en *Mar y Cielo*.

La Terra baixa, que aixís se anomena en catalá la obra estrenada en l' Espanyol, te la estructura viril que caracteriza á totes las obras del poeta catalá; posseheix grandesa de fondo y hermosura de forma; es la creació del geni.

Que aixó no pot regatejárseli á Angel Guimerá.

Tal volta sa ànima de poeta, tal volta també sa imaginació somniadora hagi elevat á Guimerá en alguns moments de sa obra fora de la realitat; però aixó no treu valor á sa producció, puig si desde 'l punt de vista citat hi ha cap falta, está de sobra compensada desde altre punt de vista, desde 'l de la bellesa.

Realisar la bellesa, es finalitat artística que compleix Guimerá en sas tragedias y en sos dramas.

Tierra baja es una conmovedora fábula desenvolupada ab art, plena de situacions eminentment dramáticas y esmaltada de pensaments grans.

Desperta tal interés la obra, que durant la representació, fou escoltada ab atenció sempre creixent y aplaudida ab entusiasme.

Es lo *clou* de la temporada pera l' Espanyol, y á veure *Tierra baja* hi anirà tot Madrid.

La execució res deixá que desitjar: fou complerta; però 'l triomf de la nit l' alcanzá 'l senyor Diaz de Mendoza, que vingué á confirmar lo que varem dir d' ell fa poch dies; aixó es, que porta camí de ser un actor de primera.

Lo d' anit fou un gran pas en sa carrera, y probá que pot estar en l' Espanyol y ocupar per dret propi lo lloch que ocupa.

Guimerá y Echegaray y 'ls intérpretes de la obra sortiren á escena repetidas vegadas y foren aplaudit ab entussiasme.

De *El Pais*:

No va per tan mal camí com alguns pretenen lo senyor Feliu y Codina ab sa teoria «la regió en lo teatro,» perque, com los fets han demostrat ab los éxits d' algunas obras, los assumptos regionals, si aixís vol anomenársels, son important element dramátich, font viva é inexplorada fins fá poch de inspiració pera 'ls escriptors, y aportan á la escena un contingent de gran valor per sa frescura y novetat.

Bona es la comedia que s' anomena *alta*; bo lo drama de *levita*; pero lo cert es que ó 'ls dos gèneros van agotats, ó ja no inspiren á nostres autors dramátichs.

L' éxit obtingut en l' Espanyol per la nova obra del inspirat y vigorós poeta catalá Angel Guimerá, es un triomf més pera aqueixa tendencia regionalista predicada y practicada pel autor de *La Dolors*, que es, com sol dirse, dels que demostran lo moviment avansant.

L' assumpto de *Tierra baja* es senzill, dramátich, real; lo fet que constitueix lo nú de la obra es conegut en casi totes las comarcas en que impera 'l caciquismme, en alguna de sas varias manifestacions.

L' acte primeró es una delicada y hermosa exposició; lo segon y 'l tercer son de acció sóbria, ben desenvolupada, de pujat interés, ab efectes escénichs llegítims y oportuns. Sas figuras trassadas ab fermesa y exactitut, lo diálech mogut.

Ab aquestas condicions, ¿es d' estranyar que 'l públich aplaudís unánime, y més si á lo dit s' hi ha de unir una execució esmerada, just tribut dels actors al geni del autor?

Ja sé jo que 's discutirà la *téssis*—que jo no he vist per cap part, sens dupte per miopia;—ja sé que s' entrarà en l' anàlissis; que 's posarán reparos al *romanticisme* de Manelich, d' aquell rústich pastor de la montanya que esperava la dona que havia d' arribar, y pregunta al etzar d' ahont vindrá la que ha de ser seva.

Tot aixó sé, perque ja he sentit parlar també del *romanticisme* de Sebastiá, subjecte per violent amor de la carn que 'l lliga á Marta; la investigació de la crítica ho posará tot á la vista, trayent un cop més á relleuhir, ab una mica de erudició económica, aquestas ó las altrás teorías, y 's dirá que en *Tierra baja* hi ha quelcom molt crú...

Però lo que no pot posarse en dupte es que la obra de Guimerá es de primer ordre: interessa, apassiona, conmov; hi ha en ella, com deya ab frase una mica ridícula don Pelegrí García y Cadena, *calor de humanitat*. Es un fort argument contra 'ls impugnadors de «la veritat en lo teatro.»

REGIONS ESPANYOLAS

MADRID

29 de Novembre.

Cap al fosc se reuniren ahir los ministres en Consell. Se tractá principal-

ment de distribuir bona part dels diners del empréstit en atencions del Tresor urgents. De cop s' entregan 150 milions al Banc d' Espanya perquè's reintegri dels préstams que ha fet al Govern aquets darrers mesos, y desabogada que tingui la cartera, 'n pugui fer altres nous. S' apartan després cent milions per lluitar los bitllets hipotecaris de Cuba que's donaren en garantia dels préstams fets á particulars en los primers sis mesos del any actual per atencions de guerra; després 31 milions procedents de la Companyia Arrendataria de Tabacos destinats al pressupòsit extraordinari d'aquest any y que are tenim que, enlloch de aplicarlos á aquest pressupòsit, s' han gastat per la guerra de Cuba, y per últim, nou milions pera acabar de pagar á la Companyia Trasatlántica en concepte de transport de soldats á Cuba y á Filipinas. De modo que dels 372 milions nets que produirà l' empréstit de 400, ne mermem de cop 290. Es clar que, pagat lo que's deu al Banc y 'ls cent milions dels pagarés que ab garantia dels bitllets de Cuba's varen emetre en Abril y Juliol darrers, se podran pendre á rédit al Banc ó als particulars 250 milions; pero de tots modos queda mermat lo producte líquit del darrer empréstit.

Pero per la part dels diners no s' espanta 'l Govern. La circumstancia d' haver-se apressurat casi tots los subscriptors al empréstit á pagar per endevant los dos plassos que mancavan á pagar, te entusiasmat als nostres ministres, de modo que ja's diu que no temen fer un altre empréstit, no de quatre, sino de siscent milions, per Febrer ó Mars del any vinent. No crech que tal hagin manifestat, y si ho han fet, han comés una gran imprudencia.

Seguim esperant noticias de la campanya á Pinar del Rio. Avuy no més se sab que 'l general Weyler, manant una forta columna, passá per Candelaria y seguí internantse per la serra. Las malalties produhidas per las humitats de aquets darrers quinze dias segueixen causant baixas de molta consideració en lo nostre exércit. Aquesta circumstancia fa que molts diguin que será difícil al general Weyler empendre ab gran activitat las operacions contra Maceo. D'aquest general insurrecte no se 'n sab res.

S' assegura també que 'l Capità general de Cuba ha escrit al ministre de la Guerra dihent que's fassi lo possible pera que 'ls soldats que s' envien allá tinguin més de vint anys, y que á més sian de naturalesa robusta, perquè lo que are's fa, enviant noys de 19 anys molts d' ells esmarlits, no conduheix més que á omplir los hospitals. Temps ha que s' hauria d' haver previngut aquest cas, y es trist pensar que lo que are veuen los militars ho haguem vist y dit cent vegadas los homes civils, pera lo qual n' hi ha prou ab fer ús del sentit comú. Pero aquí som aixís. Tot está giravoltat. Desde que vejerem bisbes dedicats á organisar batallons y generals anant á la professó de las pregarías *ad petendam pluviam*, que no ha d' estranyarnos anomalia més ó menos.

Tampoch hi ha noticias importants de Filipinas. Sols sediu que 'l general Blanco ha dit que no esperarà á que 'l govern lo rellevi del mando, sino que dimtirá ell mateix aixís que arribi á Manila 'l general Polavieja. Pero hi ha qui diu saber que 'l general Blanco avans de deixar lo mando tornarà á sortir á campanya y que espera destruhir als insurrectes de Cavite. Després vindrá á Espanya y una vegada aquí's defensará dels cárrechs que injustament se li han fet. No caldrá que s' esforci en aquesta tasca. La reacció en aquest sentit es per aquí tan gran que ja ben poca gent fa cas de lo que en sentit contrari al gene-

ral Blanco diuen las cartas de Filipinas. Las observacions que respecte á lo que ha ocorregut á aquella colonia ha fet lo digne general Echaluze han par-tit pel mitj á tots los que armaren lo *tolle* contra 'l general Blanco, volguent carregar á aquest sol culpas de molts ó de tots.

L'escándol del robo de valors declarats en lo cotxe conductor del correu desde la administració central á la estació del ferrocarril del Mitjdía y un ó dos *crimenes* del dia, entreté avuy á la prempsa madrilenya en termes que parla poch de Cuba y Filipinas. En los escassos rotllos del Congrés passa lo mateix. Lo temps torna á estar emplujat y la gent es als cafés y teatros. També es objec-te de las conversas lo sobresseiment en lo procés comensat ara fa un any contra alguns regidors de Madrid. Com era d' esperar, res concret ha resultat de las diligencias judiciales y tot ha quedat en un esvalot que ab més ó menos fona-ment mogué la prempsa madrilenya. ¿Qué s' ha fet, donchs, dels que en aque-lla gran manifestació á favor del marqués de Cabriñana semblavan disposats á arrasarho tot? Ara comprenen molts, especialment los sagastins, la lleugeresa ab que procediren en aquella ocasió. Feren lo joch als silvellistas y á la patrio-tería dels cinch céntims. A més s' escandalisá 'l mon fent fixar los ulls en la mala administració d' Espanya, quan més convenía presentar á aquesta forta y serena pera fer cara als grans conflictes en que 's trobava y 'ls més grans que l' amenassavan. No s' ha fet ni 's pensa fer per procurar que 'l Govern vagi dret en la alta direcció dels assumptos de vida ó mort per Espanya que te entre mans, lo que, ara fa un any, va fer Madrid per la cuestió del seu baquetejat Ajuntament, que res importa al restant d' Espanya.

Y prou per avuy, perque no hi ha més de qué escriure.—X.

COMERS

BUTLLELI BURSATIL. — A las 7 1/4 tarde.

Barcelona 30 de Novembre de 1896.

Bolsa de Madrid.—0'00 tarde.—4 per 100, interior comptat, 62'05 —Fi mes, 62'05. —Fi pròxim, 00'00.—Exterior, comptat 73'00 — Deute Amortisable, 74'00. — Cubas, 6 per 100, 87'60. — Cubas, 5 per 100, 73'25. — Accions B. Espanya, 000'00. —Cambi de Paris conegut á Madrid, 00'00.—Companyia Arrendataria de Tabacos, 205'00. — Cambi de franchs, 24'25.—Lliuras, 00'00.

Bolsa de Paris.—Ptas., 4'02 1/2. —4 per 100 Exterior espanyol, 58'53 — 3 per 100 Frances, 102'75.—5 per 100 Italiá, 92'50.—3 per 100 Portugues, 24'62 —5 per 100 Turca, 20'07. — F. C. Nort d' Espanya, 97'00. — F. C. M. Z. y Alicant, 143'00. — Banc Otonés, 000'00 —Rio Tinto, 626'50. — Cubas, 1886, 349'00.—Rus, 4 per 100, 103'15.—Cubas, 1890, 293'00.—Egipci, 000.

Bolsa de Londres.—4 per 100 Exterior espanyol, 58'31. Tanca 00'00.

Casino Mercantil.—4 per 100 Interior, fi mes 62'07 pap. — Pròxim, 00'00 oper.— Exterior, fi mes, 00'00 paper.— Pròxim, 00'00 diner. — Cubas, 6 per 100, 00'00 oper. — Cubas, 5 per 100, 00'00 oper.— F. C. Nort, fi mes, 00'00 diner. — Pròxim, 00'00 oper.— Fransas, fi mes 00'00 paper.—Pròxim, 00'00 oper.—Orenses, fi mes, 00'00 diner. —Pròxim, 00'00 oper.—Franchs, 24'40.—Lliuras, 31'40

Cupons.—1 Janer 1897. — Cubas, 23'00 per 100 benefici. — Exterior, 22'50 per 100 benefici.—Interior y Amortisable, 2'00 per 100 dany.

Or. — Centenas Alfonso, 22'00 per 100 de prima. — Centenas Isabelinas, 26'50 id. —
Monedas de 20 pessetas, 22'80 id. — Onzas, 23'20 id. — Or petit, 19'00.

Nota. — Aquests preus son de compra.

Curs dels cambis en lo dia d' ahir.

Sessió de la tarde.

A las 2 comensaren á ferse en lo Pati de la Borsa operacions als següents cambis:

4 per 100 Interior, fi mes, 62'02. — Exterior, fi mes, 00'00.

A las 2'30. Obertura oficial de Borsa. Se cotisá als següents cambis:

4 per 100 Interior, fi mes, 62'01, 03, 08, 05, 12, 17, 13, 05 y 62'00. — Exterior, fi mes, 73'05. — F. C. del Nort, fi mes, 25'90, 85, 90, 95 y 85. — Id. de Fransa, fi mes, 19'10, 15, 10 — Id. d' Orense, fi mes, 11'30. — Colonial, fi mes, 00'00. — Cubas, 6 per 100, comptat, 88'00, 1'8 y 87 7'8. — Cubas, 5 per 100, comptat, 73 1'8 y 73'00. — Almansas, 5 per 100, 79 7'8 — Curs del Exterior á Paris: 58'43, 37, 56 y 53. — Curs del Interior á Madrid: 62'10, 15, 10 y 05.

Sessió de la nit.

A dos quarts de set. Obertura de Borsi. La cotisació fou com segueix:

4 per 100 Interior, fi mes, 62'07, 05, 07 y 06. — Exterior, fi próxim, 00'00.

Resum general.

Sostinguts.

Cambis corrents donats per la Junta de Govern del Col·legi de Corredors Reals de Comerç de la plassa de Barcelona á 30 de Novembre de 1896.

Londres... 90 d/f. 31' diner.
Id. 3 d/v. ' paper.
Id. á la vista. 31'40 paper.
Paris..... 3 d/v. ' paper.
Id. á la vista. 24'40 paper.

	8 d. vista		8 d. vista
Albacete....	0'38dany	Málaga.....	0'38dany
Alcoy.....	0'38	Madrid.....	0'38
Alicant.....	0'38	Murcia.....	0'38
Almeria.....	0'38	Orense.....	0'38
Badajoz.....	0'38	Oviedo.....	0'38
Bilbao.....	0'38	Palma.....	0'38
Burgos.....	0'38	Palencia....	0'38
Cádiz.....	0'38	Pamplona..	0'38
Cartagena..	0'38	Reus.....	0'38
Castelló....	0'38	Salamanca..	0'38
Córdoba....	0'38	S. Sebastiá.	0'38
Coruña.....	0'38	Santander..	0'38
Figueras....	0'50	Santiago....	0'38
Gerona.....	0'38	Sevilla.....	0'38
Granada.....	0'38	Tarragona..	0'25
Huesca.....	0'38	Tortosa.....	0'38
Jerez.....	0'38	Valencia....	0'38
Lleida.....	0'38	Valladolid..	0'38
Logroño....	0'38	Vigo.....	0'38
Lorca.....	0'75	Vitoria.....	0'38
Lugo.....	0'38	Zaragoza....	0'38

Efectes públics.	Diner.	Paper.
Deute interior fi de mes. .		
» » fi próxim. .	61'90	61'925
» Exterior fi de mes. .		
» » fi próxim. .	73'	73'025
» amortisable comptat.	73'40	73'90
Est. Hipotec. Cuba 1886 id.	89'	88'25
» » 1890 id.	73'	73'15
Emp. Munic. 15 Juny 1892.		

Accions.—Comptat.	Diner.	Paper.
Banch de Barcelona.		
Banch H. Colonial.—1 á 80 mil		
» Vitalici.		
» de Vilanova		
Fer-car. de Tarragona B. y F. .		
» Med. á Zam y de O. á V. .		
» y minas S. Joan A. en liq. .		
» Nort d' Espanya.		
Espanya Industrial.		

Accions fi mes.		
Banch Hispano Colonial. . . .		
Fer-car. Tarragona, Bar. y F. .	19'	19'10
» Medina á Zam y O. á Vigo	11'70	11'80
» Nort d' Espanya.	25'90	26'

Obligacions.—Comptat		
Fer-car. N. Esp. prioritat Barc.		
» N. Esp. Lleyda á Reus y Tarrag. (ac. adheridas)		
Fer-car. N. Esp. espe. Segovia.	77'50	78'
» » » Almansa		
» á Valencia y Tarragona	79'85	80'
» y Minas Sant Joan Abadesas gar. Nort.	56'	56'50
» Tarrag. B. y Fransa, hip.	94'35	94'50
» Tarr. B. y Fransa, no hip.	84'75	85'
» Tarrag. Barcelona y Fr.	52'75	53'
» Madrid á Barc. (directes).		
» » Reus á Roda	50'	50'50
» Grao, Alm Val. no adher.	51'	51'25
» Alm. Val. Tarr. adheridas	56'	56'25
» Medina á Z y de Orense á Vigo, emisió 1890 y 82.	33'40	33'60
» » prioritat		
Societat comp. Trasatlántica. .		
Comp. gen. Tabacos Filipinas.		

s, 26'50 id.—

s cambio

erior, fi mes,
es, 19'10, 15
100, comptat,
as, 5 per 100,
ladrid: 62'10,

Reals de no

Diner. Fupat

19' 19'10
11'70 11'80
25'90 26'

77 50 78'

79 85 80'

56' 56'50
94 35 94'50
84'75 85'
52'75 53'

50' 50'50
51' 51'25
56' 56'25

33'40 33'60

1 DE DISEMBRE DE 1896

7081

PREUS CORRENTS DE CEREALS

de la present setmana al en gros donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors
Reals de Comerç de la plassa de Barcelona, lo dia 28 de Novembre de 1896.

SENSE DRETS DE CONSUMS.				Observacions	SENSE DRETS DE CONSUMS.				Observacions
Blats					Grans.				
Pesos y midas métr.					Pesos y midas métricas.				
Ptas. Cents. P.ó M.					Hectólitro Los 100 ks.				
					Ptas. cents. Ptas. cents.				
Candeal Castella.	33'63	93'85	100	kilos	Escayola de Sevilla.			21'25	25'
» Sigüenza.					» Rodosto.				25'
» Guadalajara.					» Rio de la Plata.	18'57			
» Manxa.	32'49	32'72			» Mazagan.			24'	25'
Danubi					Cibada Comarca.	11'57			
Blanquet d' Extremadura.					» Extremadura.	11'07	11'60	23'	
Sebastopol.					» Roja estrangera			20'25	20'50
Bourgas	32'72				Bessas Sagarra.	21'71	21'07		
Azime Yeski.	34'54				» Navarra.	19'99	20'35		
Azime Berdianska.					» Extranjeras	19'99	20'71		
Id Nicolaieff					» Benicarió.	19'28	20'71		
Genitschesk					» Sevilla.	21'42			
Fort Tagenrek					Ordi de Comarca.	11'07	11'78		
Ségol	22'04				» Manxa				
Farinas.					» Ampurdá.				
Elaboració per cilindros.					» Russia.	11'07	11'42	19'	19'50
1.ª Extra blanca	38'46	44'47			Sigrons Andal.ª grans.			41'	60'
1.ª Superfina »	42'66	43'26			» mitjans.			35'	40'
1.ª n.º 2 »	38'46	40'26			» Mazagán.			37'	37'50
1.ª n.º 3 »	33'05	34'25			» mitjans.			28'	
1.ª n.º 4 »	24'03	28'84			» Casablanca			86'	87'
2.ª »	19'23	22'83			» Canarias.				
3.ª »	17'42	19'23			Monjetas Comarca	27'14	28'57		
1.ª Extra forsa	44'47	44'63			» Valencia.			86'	86'50
1.ª Superfina »	40'86	42'16			» Austria.			95'	95'50
1.ª n.º 2 »	37'25	39'66			» Galicia.				
1.ª n.º 3 »	33'65	36'05			» Mallorca.			36'50	
1.ª n.º 4 »	25'24	28'84			» Cacerrosas.			41'50	
2.ª »	15'02	20'48			Fabas de Andalucía.				
3.ª »	15'22	18'62			» Comarca.	16'07			
Cuartas.	14'42	16'22			» Valencia.				
Castella 1.ª extra.					» Italia.	16'07	16'42		
» 1.ª superfina.					» Mahó.	2'71			
Arrós Valencia.	31'50	40'			Fabons de Andalucía.	17'14			
» extranger.					» Comarca.	16'78	17'14		
Garrofas Vinaroz, nova.	14'71	14'88			» Valencia.	17'14			
» Roja Castelló, nova	13'93				» Mazagán.	16'78			
» Ibiza nova,	13'39				Blat de moro de Aragó.				
» Chipre.					» Mazagan.		13'92		
» Mallorca, nova,	11'59	11'90			» Danubi.				
» Bujia					» Navarra.				
» Portugal					» Benicarló	13'57			
DESPULLAS					» Estats Units.	12'23	12'50		
Sagó	2'946	3'125	100		» Andalucía				
Sagonet	3'025	3'308	litros		» Roig Plata	13'21	13'57		
Prims.	3'303	3'660			» Cincuantini	16'07	16'42		
					Mill Extranger.	13'21			
					» del país.	14'64	15'		
					Ers Chipre.	16'43	16'78		
					» Sevilla.				

Naixements registrats los dies 28 y 29 de Novembre.

Noys, 14.—Noyas, 16.—Total, 30.

Defuncions registradas los dias 28 y 29 de Novembre.

Casats, 9; Casadas, 9; Viudos, 7; Viudas, 8; Solters, 5; Solteras, 9;
Noys, 9; Noyas, 6.—Total de defuncions: 62.—Aborts, 6.

Moviment de trens en las estaciones de ferro-carrils del Nort y de Fransa
(Horas del meridiá de Madrid)

ARRIBAN Á LA ESTACIÓ DEL NORT

De Zaragoza: 6* tarde.
De Lleyda: 1, 6* tarde.
De Manresa: 7'35, 10'32* matí; 1'0, 4'11, 6* tarde; 9'15 nit.
De Tarrassa: 6'36, 7'35, 10'32* matí; 1'0, 2'3, 4'11, 6* tarde; 9'15 nit.
De Sant Joan: 9'37* matí; 2'45 (merc.), 6'39*, 7'57 exp. tarde.
De Vich y Caldas: 7'5, 9'37* matí; 2'45 (merc.), 6'39* tarde.

ARRIBAN Á LA ESTACIÓ DE FRANSA

De Fransa: 10'20* matí; 6'54* tarde; 7'29 nit.
De Granollers: 8'37, 10'20* matí; 3'24 tarde; 6'54, 7'29 nit.
Del Empalme (interior): 8'37, 10'20 matí; 6'54 tarde; 7'29 nit.
Del Empalme (litoral): 8'23, 11'3* matí; 7'44* nit.
De Girona: 10'20* matí; 6'54* tarde; 7'29 nit, exp.
De Arenys: 6'31, 8'23, 11'3* matí; 1'37, 5'24 tarde; 7'44* nit.
De Madrid: 11'11 matí (expres dimars, dijous y dissapte); 5'5* tarde.
De Valencia: 8'29* matí; 9'53* nit.
De Tarragona: 6'58, 8'29* m.; 5'39 tarde; 7'47*, 9'53* nit.
De Reus: 9'23* y 11'11 (expres) m.; 5'5* 7'16 tarde; 9'53 nit.
De Martorell: 7'59, 9'23, 11'44* matí; 1'31, 5'39 tarde; 7'47 nit.
De Casp: 11'11 matí (expres); 5'5* tarde; 7'16 nit.
De St. Vicents, per Vendrell: 9'23* matí; 1'31 tarde; 7'47* nit.
De Vilafranca: 7'59 y 9'23 matí; 1'31 t. y 7'47 nit.
De St. Vicents, per Vilanova: 6'58, 8'29*, 11'11 (exp.) matí; 5'5* tarde; 9'53 nit.
De Valls: 1'31, 5'5 tarde; 9'53* nit.
De Picamoixons: 1'31, 5'5 t.; 9'53* nit.

SURTEN DE LA ESTACIÓ DEL NORT

Cap á Zaragoza: 9'45* matí.
Cap á Lleyda: 9'45* matí; 1'35 tarde.
Cap á Manresa: 5'45*, 7'40, 9'45 matí; 1'35*, 4'55 tarde; 7'30 nit.
Cap á Tarrassa: 5'45*, 7'40, 9'45, 11'5 matí; 1'35*, 4'55, 6'5 tarde; 7'30 nit.
Cap á Sant Joan: 6'37*, 10'48 (merc.) matí; 2'13* tarde.
Cap á Vich y Caldas: 6'37*, 10'48 (merc.) matí; 2'13, 5'15 tarde.

SURTEN DE LA ESTACIÓ DE FRANSA

Cap á Fransa: 5* matí; 12'20, 4'8* tarde.
Cap á Granollers: 5*, 8'52 matí; 12'20, 4'8*, 6'10 tarde.
Cap al Empalme (litoral): 4'31* matí; 12'50*, 3'41* tarde.
Cap á Girona: 5* matí; 12'20, 4'8* tarde.
Cap á Arenys: 4'31*, 7'35 (fins á Blanes), 10'40 matí; 12'50*, 3'41, 6'23 tarde.
Cap á Badalona: 4'31*, 6'32, 7'35, 9'40, 10'40, 11'37 matí; 12'50*, 2'20, 3'41, 5'1, 6'23 tarde; 7'23 nit.
Cap á Madrid: 9'46* matí; 7'39 tarde (expres dimars, dijous y dissapte).
Cap á Valencia: 5'25* matí; 8'23* nit.
Cap á Tarragona: 5'25*, 6'4, 11'45 matí; 5'50 tarde; 8'23* nit.
Cap á Reus: 5'10, 9'46* matí; 1'53*, 5'12* tarde; 7'39 nit (expres).
Cap á St. Vicents, per Vilanova: 5'25*, 6'4, 9'46, 11'15 matí; 1'58, 5'12 tarde; 7'39 (expres), 8'23 nit.
Cap á St. Vicents, per Vendrell: 5'25*, 11'45 matí; 5'50* tarde.
Cap á Martorell: 5'25*, 8'10, 11'45 matí; 2'15, 5'50* tarde.
Cap á Picamoixons: 5'25* matí, y 1'58* tarde.
Cap á Valls: 5'25* matí; 1'58, 5'50 t.

Los trens senyalats ab * son correus.

DEL NORT

35 tarde.
9'45 matí;
9'45, 11'5
le; 7'30 nit.
0'48 (merc.)
0'48 (merc.)

DE FRANSA

4'8* tarde.
matí; 12'20,
4'31* matí;
4'8* tarde.
(fins á Bla-
3'41, 6'23
7'35, 9'40,
2'20, 3'41,
7'39 tarde
ssapte).
8'23* nit.
11'45 matí;
1'53*, 5'12*
ova: 5'25*,
8, 5'12 tar-
rell: 5'25*,
11'45 matí;
atí, y 1'58*
5'50 t.

Pectoral de Cereza
del Dr. AYER

NO TIENE IGUAL

Para la curación rápida de

RESFRIADOS,

Toses, Gripe,

-Y-

MAL de GARGANTA.

Alivia la tos
más aflictiva,
palia la in-
flamación de
la membrana,
desprende la
flema y pro-
duce un sueño
reparador.
Para la cura
del Garrotillo,
Tos Ferina,

y todas las afecciones pulmonales á
que son tan propensos los jóvenes,
no hay otro remedio más eficaz que

El Pectoral de Cereza del Dr. Ayer.

PRIMER PREMIO EN LAS

Exposiciones Universales de Barcelona y Chicago.

Preparado por el Dr. J. C. Ayer y Ca.,
Lowell, Mass., E. U. A.

Póngase en guardia contra imita-
ciones baratas. El nombre de—"Ayer's
Cherry Pectoral"—figura en la envoltura,
y está vaciado en el cristal de cada una de
nuestras botellas.

POBRESA de SANCHI
FERRO DE LERAS

PERA curarse rápidamente la ane-
mia, los colors pàlits, los dolors
de venrell, los fluizos blancs y
las irregularitats menstruals, recla-
man lo ferro en estat soluble y 'ls fos-
fats; reunits s'hi troban en lo Fosfat
de Ferro de Leras, molt receptat
als nens pàlits, delicats, faltats de ga-
na, y á las joves que's desenrotllen
ab dificultat.

A Paris, 8, rue Vivienne

y á todas las farmacias

AIXAROP de RAVE YODAT
DE GRIMAULT Y C^{IA}

RECEPTAT per los metjes pera
combatre lo linfatisme, lo gur-
mi, las erupcions de la pell en
los nens pàlits, débils y deli-
cats; pera disoldre las glandu-
las del coll y despertar la ga-
na. Cada pot te d'anar embo-
licat ab un paper groch es
tampat, ab lo nom GRIMAULT
ET Cie que's troba també en los pros-
pectes, en filigrana, en la pasta del
paper.

A Paris, 8, rue Vivienne

y á todas las farmacias.

EN LO QUE VA D' ANY

LA RENAIXENSA

ha repartit als

SEUS SUSCRIPTORS

las següents novelas:

CATALINA, per Francisco de Paula
Capella.

VORA LA MAR, per J. Portals y
Presas.

QUADROS DEL COR, per Martí Ge-
nís y Aguilar.

LO SEGADOR, per Joseph M.^a del
Bosch Gelabert.

UN SOMNI, per W. Korolenko.

DIETARI D' UN NOY DOLENT, de
autor desconegut.

RECORTS D' UNA NIT, per Martí
Genís y Aguilar.

LA ESPASA DEL MORT, per Víctor
Balaguer.

SERVEYS

DE LA

COMPANYIA TRASATLÀNTICA

DE

BARCELONA

LÍNEA DE LAS ANTILLAS, NEW-YORK Y VERACRUZ

Combinació á ports americans del Atlàntich y ports N. y S. del Pacífich
Lo 5 de Desembre de Barcelona y 'l 10 de Cádiz, vapor

ANTONIO LOPEZ

pera Puerto-Rico y Habana, y ab trasbord pera Progreso y Veracruz.

LÍNEA DE FILIPINAS

Lo 5 de Desembre de Barcelona, vapor

ISLA DE MINDANAO

capitá Roldós, pera Port-Said, Aden, Colombo, Singapore y Manila.
No s' admet carga la vigilia de la sortida.

SERVEY D' AFRICA

LÍNEA DEL MARROCH

Lo 25 de Desembre, de Barcelona, vapor

MOGADOR

capitá Rubio, pera Melilla, Málaga, Ceuta, Cádiz, Tánger, Larache, Rabat, Casablanca, Mazagán y Mogador

SERVEY DE TÁNGER

Lo vapor

JOAQUIN DEL PIÉLAGO

sortirà de Cádiz los diilluns, dimecres y divendres pera Tánger, Algeciras y Gibraltar tornant á Cádiz los di mers, dijous y dissabtes.

Pera mes informes á Barcelona, los senyors Ripol y companyia, plaça de Palau contonada al carrer de la Marquessa.

TERRENOS

per a vendre, a tots los preus y en tots los districtes de Sant Marti de Provencals, propis per a fàbricas, tallers y altres construccions.

Donará rahó J. Rivera, de 1 a 2, en lo carrer del Clot, núm. 81, del mateix poble. Teléfono 1.798.

TELEGRAMAS

MADRID, 30, a las 10'35 matí.—Un telegrama oficial ha confirmat lo anticipat per la premsa sobre 'l fet de que 'ls insurrectes del Camagüey feren descarrilar per medi de la dinamita, prop de la troixa de Júcaro a Moron, un tren militar. L' esclat estabellá alguns vagons, pero no resultaren ferits. La escolta 's defensá seguidament dels insurrectes mentres que la máquina exploradora anava a demanar auxili, de lo que s' encarregá la columna Armiñán. En lo foch que sostingué aquesta, 'ls insurrectes tingueren 8 morts; las tropas 2 morts y 6 ferits.

Per conducte particular donan novas noticias de la marxa de las foras de Weyler per Pinar del Rio. Los insurrectes en illoch fan cara, y continúan retirantse cap al Sur.

Al Camagüey continúan las presentacions. Calixte García ha marxat cap al departament oriental; Máxim Gomez s' ha internat en las montanyas de Las Villas.

MADRID, 30, a las 5 tarde. — En lo sorteig de la lotería nacional, han obtingut los premis grossos: primer, 27.418 despatxat a Barcelona; segon, número 33.178 venut a Burgos, y tercer, núm. 10.572 venut a Tarrassa.

Han sortit afavorits ab premis de 1.000 pessetas los números 794—1.181—2.234—4.072—4.887—5.200—8.358—8.441—8.826—9.442—10.056—10.333—11.372—13.973—14.266—15.184—15.270—15.792—17.090—17.278—20.803—22.647—23.245—27.614—28.367—29.291—31.645—31.858—32.659—33.072—36.710—36.835—37.796—38.904—39.784—40.273—40.293—40.807—41.783—43.027—43.745—44.113—47.416—47.436—47.555—47.590 y 48.890.

MADRID, 30, a las 8'13 nit. — Sense noticias de Cuba ni de Filipinas, ab carácter oficial. Las que per conducte particular han arribat de ditas colonias, no afegeixen res important a lo telegrafiat ahir.

Un telegrama de Lóndees diu que en las probas de velocitat efectuadas pels cassatorpeders «Furor» y «Terror», aquets marxaren a més de 28 millas per hora. Dits barcos serán entregats dintre poch temps a la escuadra espanyola.

Es probable que demá 's celebrará consell de ministres per a resoldre sobre la inversió de fondos del empréstit.

Prop d' Aranjuez ha topat un tren de mercaderías ab una máquina que feya maniobras. Unicament ha resultat lleugerament ferit un dels maquinistas.

LIVERPOOL, 30, a las 8 matí.—COTONS. — Cotisém Middling 4 13 32 diners.—Nova-York cotisan Middling upland disponible 7 11 16 cents.—Nova Orleans id. id. id. 7 5 16 cents.—Savannah id. id. id. 6 15 16 cents.—Vendas Liverpool 8.000 balas. — Arribos dissapte als ports dels Estats Units 50.000 balas.

Darreres notícies.

FRANSA.—*Toulouse*, 29 de Novembre.—Lo coronel Girard ha acabat de fer la traducció d'un llibret que està destinat á fer gran soroll en los cercles militars alemanys y que es degut á la ploma del major prussí Kuntz y que te 'l següent títol: *¿Podia lo general Bazaine en 1870 salvar la Fransa?*

Héus aquí las paraulas ab que 'l distingit traductor resumeix lo treball del oficial superior alemany:

L'autor se pronuncia per la afirmativa. Funda sa opinió en l'exámen de la situació respectiva dels dos exércits que estavan en presencia y de la repartició als voltants de Metz del exércit invasor. Ab un estudi detallat de las províncies alemanas, estableix que, desde 'l 21 d'Agost fins al 2 de Setembre inclós, las tropas y 'ls treballs defensius foren acumulats al Nort, al Oest y al Sud de Metz, perque l'estat major del segon exércit alemany estava convençut de que 'l general Bazaine tractaria de forsar lo siti, ja fos per Thionville, ja pel Oest á pel Sud al llarch del Mosela.

No creyent en una tentativa de sortida per la banda del Est, no havia deixat més que pocas forsas formant cordó á la vora dreta del Mosela. Aquest cordó era facil d'atravessar y una tentativa de sortida pel Sud-est hauria tingut grans probabilitats d'èxit. Aquest es lo parer del major Kuntz; també es la opinió expressada en la gran obra del estat major prussí.

Lo general Bazaine, diu l'oficial alemany, coneixia la repartició de las tropas alemanas al voltant de Metz: ho proban los *Souvenirs* de son quefe d'estat major, lo general Jarros. Podia donchs ell, del 25 d'Agost al 2 de Setembre (y 'l major Kuntz ho demostra en una discussió táctica que 's pot seguir en lo mapa que acompanya al llibre) y sens gran dificultat, obrirse pas per Chateau-Salins ab lo gros de son exércit y arribar ab cent mil homes á Epinal y després al interior de Fransa.

Aquestos cent mil homes del exércit del Rhin haurían donat excelents quadros als exércits de províncies y servit de núcleo á numerosas y novas transformacions. Fransa hauria pogut, donchs, allargar molt més temps la lluyta, y encare que no hagués pogut lograr vencer, á lo menos hauria pogut obtenir de Alemania una pau en condicions menos dures de la que obtingué.

L'oficial alemany creu, donchs, que si 'l general Bazaine hagués sortit de Metz ab lo gros de son exércit podía, sino assegurar la victòria á Fransa, ajudar poderosament á lograr una pau millor.

Mantenint voluntariament un exércit á Metz pera servir sa ambició personal, faltá á tots sos debers y contribuí més que ningú á la pèrdua de sos país; es, donchs, ab just motiu que son nom es á Fransa objecte de la general execració.

Curs que ha seguit en la Borsa de Madrid lo 4 per 100 Interior en lo dia 30 de las 2 á las 5 de la tarde.

Obra 62'10, 61'97, 61'90, 62'05 y tanca 62'10 fi de Desembre.

MADRID, 30, á las 11'16 nit.—Tanca liquidació present 62'00. Fi de Desembre 62'10 paper. Lo volen sostenir.

PARIS, 30, á las 4 tarde.—Tanca lo 4 per 100 Exterior á 58'06.

LONDRES, 30, á las 4'37 tarde.—Tanca lo 4 per 100 Exterior á 58'56.

Impressa LA RENAISSANCE, Núcia, 13, baixos.